

LUẬN ÁN TIẾN SĨ VĂN HỌC

LA CẢNH VĂN. *Nghiên cứu về Phan Bội Châu và tiểu thuyết Hán văn của ông*

Chuyên ngành:

Mã số:

Luận án là công trình nghiên cứu do Sở Nghiên cứu Văn học Trung Quốc, trường Đại học Quốc lập Thành Công, Đài Loan giao cho NCS. La Cảnh Văn thực hiện trong ba năm, kể từ niên độ Trung Hoa Dân Quốc thứ 98 đến 101, dưới hình thức một luận án tiến sĩ quốc gia. Kết quả công trình dài 305 trang, in trên giấy khổ lớn.

Người hướng dẫn khoa học của công trình là giáo sư Trần Ích Nguyên, một học giả nổi tiếng của Đài Loan, Trung Hoa Dân Quốc, và cũng là người có nhiều quan hệ học thuật với Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, với các viện Nghiên cứu Hán Nôm, Văn học, Sử học, Triết học... và với nhiều nhà nghiên cứu khoa học xã hội Việt Nam.

La Cảnh Văn cũng từng sang Việt Nam nghiên cứu một thời gian dài, sưu tập, tìm hiểu nhiều tư liệu, văn hiến Việt Nam để bổ sung cho đề tài này và trở về Đài Loan bảo vệ trước Hội đồng Khảo thí cấp Quốc gia họp ngày 26/7/2014. Công trình luận án này được đánh giá là đạt chất lượng xuất sắc, được đề nghị khen thưởng và ghi danh cao quý của ngành khoa học xã hội và nhân văn.

Tôi có trong tay bản Luận án này do tác giả tặng từ ngày 31/7/2014, nhưng đến nay vẫn chưa thể viết được bản nhận xét, trao đổi ý kiến với tác giả vì nhiều

vấn đề của nội dung văn bản như yêu cầu của tác giả. Nay chỉ xin tóm tắt giới thiệu khái quát với bạn đọc vài nét chính để chúng ta cùng suy ngẫm.

Về mục đích yêu cầu và nội dung của Luận án, tác giả đã trình bày rõ ở *Lời nói đầu*: “Chúng tôi thực hiện Luận án với tên gọi Nghiên cứu về *Phan Bội Châu và tiểu thuyết Hán văn của ông*, trong đó đối tượng nghiên cứu chính là tiểu thuyết Hán văn mới được phát hiện của Phan Bội Châu. Đồng thời, chúng tôi cũng kết hợp tìm hiểu những bài viết chính luận của ông để rõ hơn về những tác động của khu vực, phát triển chính sự thay đổi lịch sử Đông Á thời cận đại có quan hệ mật thiết với Phan Bội Châu”.

Nội dung Luận án gồm 7 chương:

Chương Một là Phần mở đầu. Ở chương này, trước tiên tác giả giới thiệu tổng thể hướng nghiên cứu của Luận án, đồng thời điểm lại lịch sử vấn đề, qua đó cho thấy những khía cạnh cần tiếp tục triển khai nghiên cứu; tiếp theo nêu rõ phương pháp nghiên cứu, trình tự nghiên cứu và thứ tự các chương trong Luận án.

Chương Hai giới thiệu về thân thế và tình hình sáng tác văn thơ của Phan Bội Châu, đồng thời thông qua việc tìm hiểu mối quan hệ giữa Phan Bội Châu với Lương Khải Siêu cùng sự khác biệt về tư duy của hai ông để tiến thêm một bước, hiểu thêm về tình hình tương tác giữa người trí thức Đông Á với giới trí thức.

Chương Ba làm rõ quyền sở hữu tiểu thuyết Hán văn của Phan Bội Châu và tìm hiểu một số vấn đề như loại hình tiểu thuyết và hoàn cảnh ra đời tiểu thuyết Hán văn của ông. Giải quyết

được những vấn đề nêu trên sẽ hữu ích cho việc triển khai các lập luận sau này.

Chương Bốn phân tích tổng quát các chủ đề “ưu quốc”, “hưng quốc” trong tác phẩm Phan Bội Châu nói chung và trong tiểu thuyết Hán văn của ông nói riêng. Ví như nguy cơ xâm lược của đế quốc thực dân, sự suy nhược về thân thể, quốc thể của người Việt và nước Việt; xây dựng và duy trì phổ hệ anh hùng dân tộc, diện mạo tương lai quốc gia Việt Nam; nhận thức và gắn kết dân tộc dưới tự sự “ưu quốc”, “hưng quốc”.

Chương Năm là những phân tích về chuyển biến và sự pha trộn tư duy trong tiểu thuyết Hán văn cùng các bài viết chính luận của Phan Bội Châu; ví như sự lựa chọn giữa hành động hòa bình và hành động vũ trang; những theo đuổi và hoài nghi về văn minh và sự tiến hóa; sự giao thoa giữa hai luồng tư tưởng về chủng tộc và sắc tộc, hay trong tiểu thuyết có sự đan xen giữa tư tưởng chủ nghĩa cộng sản và vô chính phủ.

Chương Sáu thảo luận hình tượng nhân vật trong tiểu thuyết Hán văn Phan Bội Châu. Qua những khắc họa về người anh hùng, kẻ phiêu lưu hoặc những con vật có tình có nghĩa đã phản ánh những ưu tư, kỳ vọng và tìm kiếm của ông trong bối cảnh thực dân. Dưới ngòi bút của Phan Bội Châu, những nhân vật cũng như những con vật ấy có mối tương quan mật thiết với các vấn đề xã hội, quốc gia mà ông hàng quan tâm.

Chương Bảy là Kết luận nhằm tổng kết những giá trị và ý nghĩa trong việc nghiên cứu Phan Bội Châu và tiểu thuyết Hán văn của ông trên các phương diện nghiên cứu tài liệu, phân tích văn bản, giải mã ý nghĩa và giá trị văn hóa xã hội...

Những phát hiện mới về tiểu thuyết Hán văn của Phan Bội Châu thông qua công trình nghiên cứu này không chỉ cung cấp nguồn tư liệu mới cho việc nghiên cứu tiểu thuyết Hán văn Việt Nam, mà khi kết hợp với số lượng lớn các bài viết chính luận của ông còn cung cấp cho chúng ta một cái nhìn toàn diện về dáng mạo tinh thần cùng quá trình sống và hoạt động của tác giả, giúp chúng ta quan sát được sự giao lưu và đối thoại trên các phương diện xã hội, văn hóa và văn học Đông Á; qua đó hiển thị ý nghĩa văn hóa xã hội độc đáo trong tiểu thuyết Hán văn của Phan Bội Châu.

Với hơn 300 trang, 7 chương nội dung nghiên cứu như vừa tóm tắt ở trên, Luận án đã hoàn thành tốt một công trình nghiên cứu về Phan Bội Châu và văn thơ Phan Bội Châu dưới góc nhìn của một học giả trẻ tuổi, một nhà Việt Nam học đầy hứa hẹn của Trung Hoa Dân Quốc.

Tuy nhiên, nếu có sự nghiên cứu so sánh sâu rộng hơn về không gian và thời gian lịch đại của dòng văn học Hán văn ở Việt Nam qua các thời kỳ trước và sau Phan Bội Châu, chúng ta thấy sẽ còn nhiều vấn đề cần trao đổi, bàn thảo với tác giả La Cảnh Văn từ những thuật ngữ, khái niệm, thể loại văn học để thêm phần tường minh và làm phong phú thêm, sâu sắc thêm cho công trình nghiên cứu này.

Bản thân tôi đánh giá cao công trình nghiên cứu của tác giả La Cảnh Văn và mong muốn Luận án này được dịch và phổ biến rộng rãi để các bạn đọc và các nhà nghiên cứu về Phan Bội Châu được tham khảo nhiều ý kiến của nhà học giả trẻ tuổi này.

PGS.TS. CHUÔNG THÂU
giới thiệu